

جشن کریسمس چیست و چگونه به وجود آمد؟

کریسمس جشنی است که در برهه‌ای از تاریخ برخی از رهبران کلیسا آن را به تولد مسیح گره زده و به آن رنگ مذهبی دادند.

کریسمس جشنی است که در برهه‌ای از تاریخ برخی از رهبران کلیسا آن را به تولد مسیح گره زده و به آن رنگ مذهبی دادند.

به گزارش سرویس فضای مجازی خبرگزاری فارس، سایت مشرق نوشت: کلمه پاگان در مسیحیت به معنای کافر، مشرک و دور از دین است. ادیان پاگانی به ادیان چند خدایی پیش از مسیحیت اطلاق می‌شود که در زمان ظهور مسیحیت رقیبی جدی برای مسیحیت محسوب می‌شدند.

پیروان این ادیان به پرستش الهه‌های یونانی و رومی، مصری و دیگر خدایان اساطیری می‌پرداختند. مسیحیت سعی در براندازی این کیش‌ها داشت و توانست در بسیاری از مناطق به پیروی از آن‌ها خاتمه دهد. اما در مناطق دور افتاده پیروان این ادیان بر سر اعتقادات خود باقی ماندند؛ در قرون وسطا به طور مخفی به حیات خود ادامه دادند و هم اکنون نیز طرفدارانی در برخی مناطق دارند.

با این وجود بنا به مصالح تاریخی خود برخی از زعمای کلیسا تعدادی از نمادها و رسوم پاگانستی را با تعاریف جدیدی در دنیای مسیحیت حفظ کرده و گاهی حتی به آنها رنگ و لعاب مذهبی نیز دادند؛ که البته مورد قبول تمامی فرقه‌های مسیحی قرار نگرفت و هم اکنون نیز این اختلافات ادامه دارد.

یکی از مهمترین سمبل‌های پاگانسم که در شهرهای مختلف دنیای مسیحیت برافراشته شده است ابلیسک‌ها هستند. ابلیسک نمادی از آیین شرک آلود پرستش خدایان مصری و درخواست یاری و جاودانگی از آنهاست که توسط برخی رهبران کلیسا و نیز لژهای فراماسونری در دنیای مسیحیت پراکنده شده است.

برای مثال صحن کلیسای اعظم سنت پیتر در واتیکان و محوطه کاخ سفید آمریکا دارای ستون‌هایی با رأس هرمی شکل است که در واقع نمادهای شرک آلودی از ادیان باستانی مصر هستند. یکی دیگر از میراث‌های به جا مانده از پاگانست‌ها برای دنیای مسیحیت جشنی است که آن را امروزه با نام جشن کریسمس می‌شناسیم که ریشه در آیین‌ها و اعتقادات باورمندان به چندخدایی در زمان‌های پیش از ظهور مسیحیت دارد و بخشی از کلیسا بنا به مقتضیات زمانی سعی در مطرح کردن آن به صورت یک آیین مذهبی مسیحی داشته است.

هم اکنون این جشن از رنگ مذهبی عاریه‌ای مورد اصرار کلیسا در قرن‌های اخیر فاصله فراوانی گرفته و به نظر می‌رسد به دلیل اصرارهای اقتصادی فراوان حول و حوش آن به گونه‌ای به همان مفهوم کفر و الحاد پاگانستی ذاتی خود بازگشته است.

همچنین طی مناقشه‌ای که در سال 2000 در مورد مذهبی یا غیر مذهبی بودن جشن کریسمس در آمریکا رخ داد؛ دادگاه عالی این کشور این رسم مسیحی را به صورت یک آیین سکولار معرفی کرد و بدین ترتیب کریسمس بیش از پیش از مذهب مسیحیت فاصله گرفت.

* پاگانسم و جشن کریسمس

کریسمس جشنی است که در برهه‌ای از تاریخ برخی از رهبران کلیسا آن را به تولد مسیح گره زده و به آن رنگ مذهبی دادند. اصولاً رهبران مسیحیت در دو قرن نخست میلادی مخالف اعلام جشن و شادمانی به مناسبت سال روز تولد بزرگان دینی خود، از جمله مسیح، بودند. آنها معتقد بودند که برپایی جشن تولد یک آیین پاگانستی است و کیش مسیحیت نباید از رسم و رسوم مشرکین الگو برداری کند.

در طرز تفکر مومنین عیسوی آن دوره، روز واقعی تولد و زندگی بزرگان دینی روز شهادت و پیوستن ایشان به جهان آخرت بود نه روزی که از مادر زاده شده بودند. به همین دلیل منشا دقیق انتخاب روز 25 ماه دسامبر به عنوان روز میلاد عیسی مسیح از نظر تاریخی مبهم بوده و مشخص نیست که از چه زمانی مسیحیان برای میلاد مسیح جشن و پایکوبی به راه انداخته‌اند. زیرا که حتی در انجیل‌های

چهارگانه نیز برای تولد عیسی مسیح هیچ تاریخی ذکر نشده است.

به نظر می‌رسد پس از مرگ رهبران اولیه مسیحیت در دو قرن نخست، بالاخره تلاش برای شکل و شمایل مذهبی دادن به آیین‌های برافزاده پاگانستی برای جذب مومنین جدید به آیین مسیحیت نتیجه داده و ابتدا روز مشخصی برای تولد عیسی مسیح تعیین شده است.

از این رو می‌بینیم که برای نخستین بار در سال 221 پس از میلاد است که در نوشته‌های سکستوس ژولیوس افریکانوس، 25 دسامبر به عنوان روز تولد مسیح ذکر شده و رفته رفته در بخش بزرگی از دنیای مسیحیت مورد قبول واقع شده است. در مرحله بعد نیز بدون وجود مزاحمینی مانند مومنین سرسخت اولیه این روز به شیوه پیروان ادیان شرک آلود قبل از ظهور مسیح به عنوان روز جشن برای نکوداشت میلاد عیسی مسیح تعیین شده است.

انتخاب 25 دسامبر به عنوان زادروز عیسی مسیح و برپایی جشن و سرور در آن روز در اوایل قرن چهارم مورد حمایت کنستانتین امپراتور روم که به پدر کلیسا مشهور است واقع شد و بدین ترتیب آیین کریسمس بیش از پیش در دنیای مسیحیت تثبیت گردید.

اسقف اعظم ارامنه آرداک مانوکیان در کتاب #171 جشن‌های کلیسای ارمنی؛ می‌نویسد: #171؛ درباره تاریخ تولد عیسی آگاهی‌های دقیق و موثقی در دست نیست. انجیل‌ها نیز در این باره آگاهی‌های ناچیزی می‌دهند. هیچ منبعی هم در دست نیست که با آن بتوان تاریخ دقیق میلاد مسیح را نشان داد.

تا سده چهارم میلادی، همه مسیحیان میلاد مسیح را روز ششم ژانویه جشن می‌گرفتند، اما در این سده، کلیسای کاتولیک رم تصمیم می‌گیرد که روز تولد عیسی مسیح را در 25 دسامبر جشن بگیرند؛

در منابع دیگر کریسمس شکل مسیحی شده جشن #171؛ روز تولد خورشید شکست‌ناپذیر؛ در امپراطوری رم ذکر شده است که به عنوان نماد زایش خورشید و اتمام زمستان برگزار می‌شده است. این جشن نیز یک آیین شرک آلود بوده است که در آن رومیان هر ساله از 17 تا 25 دسامبر برای تشکر از سیاره کیوان یا خدای کشت و زرع به جشن و شادخواری مشغول می‌شدند.

میترائیسم یا آیین پرستش ایزد در ایران باستان از دیگر ریشه‌های کریسمس مسیحی ذکر شده است که در آن در 25 دسامبر مردم انقلاب زمستانی را با شرکت کردن در مراسمی به بهانه میلاد الهه میترا جشن می‌گرفتند و رومیان فراوانی نیز ایرانیان را در این جشن همراهی می‌کردند. به طور کلی به نظر می‌رسد نوید آغاز بهار و گذر زمستان برای تمامی آیین‌های چندخدایی پیش از مسیحیت به نوعی با شادی و جشن همراه بوده است.

در تحلیل چگونگی عقب‌نشینی زعمای مسیحی در قرون اولیه در مورد به کارگیری رسم و رسوم پاگانی باید گفت به احتمال قوی این کار برای جذب پیروان ادیان شرک آلود به آیین مسیحیت انجام شده است. در واقع کلیسای کاتولیک با تعیین روز 25 دسامبر به عنوان روز میلاد عیسی مسیح خواسته است به مراسم‌های زمستانه پیروان پاگانیسم در آن زمان، اعم از معتقدان به خدایان رومی و یونانی و میترا و نیز ادیان باستانی مصر که همگی به طور متفق‌القول جشنی زمستانی در کیش خود داشته‌اند؛ معنا و مفهوم مسیحی داده و بر پیروان خود بیافزاید. با این حال اختلافاتی که در مورد تاریخ برگزاری جشن میلاد مسیح بین عیسویان وجود دارد نشان دهنده آن است که این سیاست کلیسا مورد تأیید تمامی رهبران و مومنین مسیحی نبوده و مخالفت‌هایی نیز وجود داشته است. هرچند نه به شدت مخالفت‌های دو قرن اول.

بسیاری از اعضای کلیسای کاتولیک رم و پیروان آیین پروتستان، کریسمس را در روز 25 دسامبر جشن می‌گیرند. برخی از مسیحیان ارتدوکس در روسیه، اوکراین و فلسطین جشن کریسمس را در روز 7 ژانویه برپا می‌کنند و ارامنه نیز به طور منحصر به فردی روز میلاد مسیح را در ششم ژانویه جشن می‌گیرند.

بر این اساس، بیشتر مسیحیان غربی هستند که 25 دسامبر را به عنوان روز تولد مسیح به رسمیت شناخته‌اند؛ اما مسیحیان ارتدوکس شرقی، ششم ژانویه را برای جشن میلاد پیامبر خود، به رسمیت می‌شناسند. اختلافات بر سر جشن‌های کریسمس در جهان مسیحیت گاهی به مناقشات بزرگی منجر شده است.

مثلا در انگلستان در دوران حکومت کرومول در اواسط قرن هفدهم میلادی، پیوریتن‌ها که اعتقادات مسیحی محکمی داشتند با جشن گرفتن کریسمس به عنوان سنتی پاگانی و آمیخته با رسوم مشرکین مخالفت کردند و حتی پارلمان انگلستان مدتی جشن گرفتن کریسمس را ممنوع اعلام کرد.

* کریسمس و فرصت طلبی یهودیان

یهودیان نیز در ایام زمستان دارای جشنی با نام حنوکا یا حنوکه یا عید اخلاص یا جشن روشنایی هستند که برخی از آیین های کریسمس مسیحی از این جشن یهودی برگرفته شده است. یهودیان در جشن حنوکا، روزی از زمستان را جشن می گرفتند که پس از آن، شمارش معکوس برای آمدن بهار آغاز می شد. این جشن 8 روز به طول می انجامیده که در هر روز آن شمعی روشن می شده است. روشن کردن شمع برای یادآوری نور و گرمای خورشید و آمدن بهار بوده است. این جشن تقریباً با ایام کریسمس هم زمان است.

افزایش تعداد مسیحیان و نیز گسترش و تنوع یافتن آیین های کریسمس که از هر جایی رسمی به خود می گرفت؛ نظر یهودیان را برای بهره گیری اقتصادی از این جشن به خود جلب کرد. بدین ترتیب هدیه دادن در شب کریسمس و خوردن شیرینی های متنوع و رنگارنگ، در قرن نوزدهم میلادی توسط تاجران یهودی در اروپا رایج شد.

عده ای از مسیحیان، بابائول یا سانتا کلاوس را یک شخصیت شیطانی می دانند

یهودیان این جشن را فرصتی برای سرمایه گذاری قلمداد کرده و به حواشی آن افزودند و هم اکنون این جشن به عنوان یکی از محرکه های اقتصادی برای کمپانی ها و شرکت های طراحی مد و کارشناسان ایجاد تنوع در بازار محسوب می شود.

* کریسمس دیگر یک جشن مذهبی نیست

واژه کریسمس از دو بخش کریس و مس تشکیل شده که به معنای مراسم عشای ربانی در روز مسیح است. که بعدها به معنای جشن مسیح «استعمال شده است. مردم بسیاری در آمریکای شمالی و جنوبی، اروپا، آسیا و دیگر مناطق جهان کریسمس را به عنوان مهم ترین رویداد سالانه مسیحی جشن می گیرند.

این جشن از اوایل قرن بیستم میلادی به بعد به تدریج وجهه مذهبی خود را از دست داده و هم اکنون بیشتر به عنوان یک جشن غیر مذهبی برگزار می شود. به طوری که امروزه بحث غیر مذهبی شدن کریسمس یکی از بزرگترین دغدغه های رهبران کلیسا در دنیای غرب است. در سال های اخیر برخی سعی در حذف بخش "کریس" و در نتیجه پشتوانه مذهبی از عبارت کریسمس داشته اند

نگاه غیر مذهبی آمریکایی ها به کریسمس در اواخر قرن بیستم منجر به مناقشه های قانونی شد. عده ای بحث هایی در مورد ماهیت کریسمس و شناسایی آن به عنوان یک جشن دینی یا سکولار به پیش کشیدند و به رسمیت شناختن کریسمس را به عنوان تعطیلات فدرال نقض قانون جدایی کلیسا و دولت در آمریکا دانستند.

دادگاه عالی آمریکا در روز 19 دسامبر 2000 تعطیلات رسمی و عمومی کریسمس را نقض کننده قانون جدایی دین از حکومت ندانست و اعلام کرد که این روز یک هدف کاملاً سکولار و غیر مذهبی را مد نظر دارد. این رای دادگاه عالی به مذاق مسیحیان معتقد خوش نیامده است. هرچند آنان از تعطیل بودن کریسمس حمایت می کنند اما غیر مذهبی شناختن این روز را ضربه به کیش مسیحی می دانند.

در سال 2005 عده ای از این مسیحیان آمریکایی تظاهراتی علیه سکولار اعلام شدن کریسمس به راه انداختند و اعلام کردند کریسمس با اهداف سکولار و برنامه های ضد مسیحی مورد تهدید واقع شده است. اما غرب بیشتر به تاثیر اقتصادی کریسمس اهمیت می دهد تا وجهه مذهبی آن.

برای مثال مردم آمریکا در سال 2011 میلادی 3/4 میلیارد دلار فقط برای درخت کریسمس هزینه کردند. این مقدار پول برای خرید 25 میلیون اصله درخت خرج شد و جالب توجه است که به رغم رکود اقتصادی در سالیان اخیر این رقم به بالاترین مقدار خود از سال 2007 به این طرف رسید.

در سال 2010 آمریکایی ها رقم 2/9 میلیارد دلار برای درخت کریسمس خرج کرده بودند. بخش زیادی از این درخت ها مصنوعی بوده اند که 80 درصد آنها از چین وارد آمریکا شد. امسال نیز بنا به گزارش های اولیه بیش از 30 میلیون اصله درخت کریسمس در آمریکا به فروش رفته است.

در سال های اخیر دنیای رایانه نیز خود را به سفره کریسمس رسانده و توانسته است لقمه چربی برای خود دست و پا کند. خریدهای اینترنتی، سرویس های جالب و آگهی های تبلیغاتی ویژه سعی در افزودن به التهاب خرید شرکت کنندگان در جشن کریسمس را دارند.

شرکت Apple در سال گذشته در یکی از محصولات خود نرم افزاری برای بابانوئل اینترنتی راه انداخته بود تا بچه ها از نزدیک با او ارتباط برقرار کند و هدیه های کریسمس را سریع تر دریافت کنند. در سال 2011 بیش از 60 نام دامنه با نام بابانوئل در آمریکا برای کریسمس ثبت شده بود و قیمت تبلیغات اینترنتی کوچک در این وب سایت ها بسیار گران بود؛ زیرا که تعداد بازدیدکنندگان این سایت ها هر سال افزایش چشمگیری پیدا می کند. برای مثال گردش مالی سایت بابانوئلی www.santa.co.uk که نامه، کارت تبریک و DVD های هدیه بابانوئل را به صورت اینترنتی می فروشد در طی چند هفته جشن های کریسمس در سال 2011 حدود 130 تا 140 هزار پوند تخمین زده می شود.